Täysistunto

Torstai 19.11.2026 klo 16.00

2.1. Suullinen kysymys nuorten työttömyydestä (Timo Harakka sd)
Suullinen kysymys SKT 177/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, teidän hallituskautenne alussa 21. marraskuuta 23 SDP esitti välikysymyksen nuorten tulevaisuudesta. Te vannoitte silloin näin: ”Jokainen ansaitsee tulla toimeen työllään. Tarkoituksena on auttaa erityisesti nuoria löytämään ensimmäisiä työpaikkoja ja pääsemään kiinni oman alan töihin.” Nyt kolme vuotta myöhemmin pahat aavistuksemme ovat käyneet toteen: nuorten työttömyys on noussut yli 25 prosentin. OECD:n tuoreen raportin mukaan Suomen nuorisotyöttömyys on yli kaksinkertainen keskiarvoon nähden. Koko väestön työttömyys Suomessa on Euroopan pahin, ja alle 25-vuotiaasta työvoimasta joka neljäs on työtön.

Nuorisotyöttömyys on inhimillisen pääoman haaskausta ja nuorille itselleen hirvittävä tragedia. Se tuomitsee monia elämänmittaiseen syrjäytymiseen. Ministeri Orpo, kolmen nuoren isänä saanko kysyä: miksi ette ole pitänyt lupaustanne nuorille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harakka, sisältönsä puolesta tämä kysymys kuuluu työministeri Marttisen tontille, ja annan hänelle vastauspuheenvuoron. [Timo Harakka: Pääministeri vastasi välikysymykseen! Häntä siteerattiin!] — Olkaa hyvä, ministeri Marttinen.

16.02 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Kiitoksia tärkeän aiheen esille ottamisesta. Olen teidän kanssanne täysin samaa mieltä siitä, että jokainen työtön Suomessa on liikaa, mutta vielä erityisesti syvää huolta herättää minussa myös se, miten moni suomalainen nuori on vailla työtä. Nuorten osalta meidän täytyy tehdä vielä enemmän toimenpiteitä, jotta me saamme heidät autettua työhön kiinni. Nyt kuitenkin näyttää siltä onneksi, kun katsomme meidän ministeriön uusinta ennustetta, joka julkaistiin tällä viikolla, että työttömyyden pahin huippu on tällä hetkellä jo takanapäin. Työllisyys on lähtenyt paranemaan jo toukokuusta lähtien, ja ensi vuotta kohti tilanne paranee entisestään. Nuorten osalta on tärkeää pitää huolta siitä, että ensinnäkin olemme lisänneet korkeakouluihin aloituspaikkoja, jotta meidän nuoret pääsevät opiskelemaan ja sen kautta taas vastaavasti kiinni työhön, ja toisena olemme ottaneet käyttöön myös ihan erityisiä toimenpiteitä meidän nuoria auttaaksemme, muun muassa nuorten työllistämisse-

telin, joka on monella alueella jo siis käytetty kaikkinensa loppuun. Me haluamme pitää huolen siitä, että meidän nuoret pääsevät kiinni koulutuspaikkaan ja myös kiinni työhön.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

16.04 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri vastasi tähän SDP:n ensimmäiseen välikysymykseen kolme vuotta sitten, ja silloin, pääministeri Orpo, teitte lupauksia. Käydäänpä ne läpi.

Lupasitte, että nuorten työllistyminen helpottuu, ensimmäisen työpaikan saaminen helpottuu ja nuorten syrjäytyminen vähenee. Ja miten kävi? Nuorisotyöttömyys on kasvanut valtavasti. Alle 30-vuotiaita työttömiä on 73 000, saman verran kuin Vaasassa on asukkaita, ja näistä nuorista 18 000 on pitkäaikaistyöttömiä, saman verran kuin kotikaupungissani Äänekoskella asukkaita.

Hallituksen loppusuoralla todellakin vihdoin käynnistitte tämän nuorisosetelin. Eilen tilanne oli se, että 1 699 oli toteutunut, noin kaksi prosenttia nuorten työttömien määrästä — kaksi prosenttia. Vaikka jokainen seteli toteutuisi, niin yli 90 prosenttia nuorista työttömistä jää heitteille. Onko, pääministeri, tämä teidän mielestänne riittävää? Tämä ei riitä. Työministerinä ollessaan Lauri Ihalainen käynnisti nuorisotakuun, jota ihailtiin maailmassa. SDP on sitoutunut siihen, [Puhemies koputtaa] että tehdään nuorisotakuu 2.0. Olisiko tässä kriisissä nyt, pääministeri, vihdoin sen aika? [Petri Huru: Koska bensarahat tulee?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.05 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä asiahan on tietenkin todella vakava. Sitä ei kiistä kukaan. Nuorisotyöttömyys, nuorten työttömyys on todella masentava asia niille nuorille, jotka eivät pääse siihen oman elämän syrjään kiinni, ja olemme tästä edustaja Harakan kanssa täysin samaa mieltä. Nuorille pitää luoda näkymää ja tulevaisuudenuskoa.

Se, miksi tämä ei ole toteutunut silloin sanomallani tavalla, johtuu yksinkertaisesti siitä, että Suomen talous ei ole kasvanut, työpaikkoja ei ole syntynyt, nuoret eivät ole saaneet siihen odotettuun tahtiin niitä uusia työpaikkoja. Mutta nyt on oikeasti tapahtunut käänne. Eilen, vai edellispäivänä, saatiin asiantuntijoiden ennusteet, jotka sanovat nyt sen, että se työllisyyden käännös on todellista ja ensi vuonna on kymmeniätuhansia ihmisiä enemmän töissä kuin tänään. Se tulee sieltä, ja viestini nuorille on, että tämä on ollut vaikeaa ja odottavan aika on pitkä, mutta nyt sentään on valoa. Nyt niitä työpaikkoja syntyy ja mahdollisuuksia myöskin nuorille.

Vielä tässäkin yhteydessä vetoan yrittäjiin, että jos se vain mahdollista on, niin käyttäkää sitä työllistämisseteliä, palkatkaa nuori. [Puhemies koputtaa] Se 1 690 on nyt sen paikan saanut, mutta mahdollisuus on varatuilla rahoilla tuhansille muillekin. [Puhemies koputtaa] Yrittäjä palkkaa, jos se on mahdollista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.06 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos Suomen nuorilla ei ole luottamusta huomiseen, siihen, että elämä kantaa, niin tällä maalla ei ole sellaista tulevaisuutta kuin ne nuoret ansaitsisivat. Tämän vaalikauden aluksi SDP teki välikysymyksen nuorten tulevaisuudesta, koska me näimme, että sillä hallitusohjelmalla, jolla te lähditte rakentamaan ohjelmaanne, ei tueta suomalaisten nuorten tulevaisuudenuskoa ja heidän elämäänsä kantavia rakenteita. Nyt me tiedämme, kun vaalikautta on kulunut jo yli kolme vuotta, että tulokset ovat nuorten kannalta surullisia. Nuorisotyöttömyys on ennätystasolla, ja kuten kuulimme, nuorten pitkäaikaistyöttömyys lähentelee jo 20 000:ta.

Pääministeri Orpo: Nuoret itse ovat koonneet ajatuksia siitä, millä tulevaisuudenusko palautetaan. Täällä yhtenä esimerkkinä on esimerkiksi reilu työelämä ja se, että määräaikaisuudelle tulisi aina olla perusteet. Voisitteko te harkita tätä työelämäpolitiikkaanne edes tältä nuorten toivomalta osin uudestaan ja turvata sen, että tässä työttömyystilanteessa [Puhemies koputtaa] nuorilla olisi luottamus siihen, että kun se työsuhde on, niin se on kestävä [Puhemies koputtaa] eikä luo pätkäelämää, pätkähaaveita?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.08 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Voisin edustajalta kysyä, onko parempi se, että nuorella on määräaikainen työsuhde, kuin se, että nuorella ei ole työtä ollenkaan? [Suna Kymäläisen välihuuto] Nythän me näemme myös tällä hetkellä, että kun työmarkkina on elpymässä, mikä on hieno asia, niin alkuvaiheessa nimenomaan osa-aikatyö yleistyy, määräaikaiset työsuhteet yleistyvät, ja sen myötä me tiedämme myös, että aika moni, myös nuori, pääsee sinne vakituiseen työsuhteeseen, kun vaan ensin saa vastaavasti sen jalan oven väliin työelämään. Tämähän on se syy, minkä takia tämä hallitus on tehnyt myös laajasti uudistuksia meidän työmarkkinoille, jotta nimenomaan he, joiden asema työmarkkinoilla on heikompi, joilla on vähemmän työkokemusta, pääsisivät taas vastaavasti siihen työhön kiinni, ja sen takia muun muassa näitä uudistuksia on tehty kaikkinensa.

Olen täysin vakuuttunut siitä, että kun menemme tässä seuraavia kuukausia ja seuraavaa vuotta kohti, tilanne paranee, mutta samalla totean myös sen, että en vähättele ollenkaan yhdenkään nuoren asemaa, joka on vailla työtä, [Puhemies koputtaa] jolla on näköalattomuutta ja huolta tulevaisuudesta. Meidän täytyy tehdä, totta kai, enemmän töitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.09 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On sanottava, että hallitus ei ole tehnyt kyllä riittävästi sille, että nuoret pääsisivät työn syrjään kiinni. On hienoa, että talous on nyt vähän virkistynyt, ja kaikki yritetään tehdä sen eteen, että se kiihtyisi, mutta ei se kyllä tuolla arjessa näy. 73 000 nuorta oli työttömänä syyskuun loppuun mennessä. Se on aivan ennätyslukemia, ja se on aivan valtava tragedia nuoren elämässä. Siellä on valtava määrä suomalaisia nuoria, jotka ovat tehneet juuri niin kuin kotona on opetettu ja koulussa on opetettu: on käyty koulut, pinnistelty, oltu sinnikkäitä, ahkeria, kehitetty itseään, ja nyt työmarkkinat eivät tällä hetkellä vedä.

Tämän päätragedian lisäksi on monia sivuongelmia. Kunnat maksavat niin sanottuja sakkomaksuja aivan valtavasti tällä hetkellä valtiolle työttömyydestä. Me olemme keskustassa miettineet, miksi niitä miljoonia, jotka siellä pyörivät kunnilta valtiolle, ei käytetä

näiden nuorten työllistämiseen. Keskusta lanseeraisi takuutyön, jossa käytettäisiin näitä sakkorahoja siihen, että annettaisiin se ensimmäinen työmahdollisuus vaikka kuntiin tai HV-alueille näille lahjakkaille nuorille. Työministeri, miksei keskustan takuutyötä viedä eteenpäin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.10 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Emmeköhän me ole tässä salissa sitä mieltä, että ei siis julkisen vallan pääasiallinen tehtävä ole kyllä mitenkään luoda työpaikkoja tähän maahan, [Antti Kurvinen: Eikö edes nuorille?] vaan se kestävä kasvu syntyy sen kautta, edustaja Kurvinen, että suomalaiset yritykset voivat kasvaa ja että ne voivat taas vastaavasti työllistää suomalaisia nuoria enemmän. Sinnehän syntyy se kestävä kasvu kaikkinensa.

Kun te nyt puhutte tästä rahoitusmallista, niin ehkä nyt on kuitenkin syytä myös todeta se, että kun te olitte hallitusvastuussa, niin te päätitte siirtää nämä tehtävät kuntien vastuulle, ja silloin myös luotiin tämä rahoitusmalli. Nyt taas vastaavasti olen johdollani käynnistänyt meillä ministeriössä työn, jossa arvioidaan sitä, miten tämä rahoitusmalli toimii tällä hetkellä. Vielä ei ole syytä tehdä mitään suuria muutoksia, koska ensin täytyy myös nähdä se, miten malli toimii kaikkinensa. Mutta nyt siis asiaa seurataan, ja samaan aikaan, edustaja Kurvinen, tehdään näitä täsmätoimia muun muassa pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon ja sen eteen, että meidän nuoret saavat sen jalan oven väliin työmarkkinoille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.11 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä viikolla TEMin tilastot osoittavat, että työttömyys säilyy 320 000—330 000:n tasolla vuoteen 28 saakka, ja tilanne on aika paha. Nuorisotyöttömyys on koko hallituskauden aikana huonontunut, ja hallitus on tehnyt toimenpiteitä, mutta erittäin pieniä ja aina myöhään. Tässä pitäisi nyt astua selvästi kovemmille toimenpiteille, jotta saataisiin vaikuttavuutta aikaiseksi. Olisi korkea aika ottaa käyttöön tämä Lauri Ihalaisen nuorisotakuulupaus, jossa jokaiselle alle 30-vuotiaalle taataan työ-, harjoittelu-, oppisopimus- tai koulutuspaikka kolmen kuukauden sisällä. Aika yksinkertainen aikataulu ja yksinkertaiset asiat. Nyt pitäisi tehdä tämäntyyppisiä toimenpiteitä. Pääministeri Orpo, olisiko tässä malli, jolla nyt puututtaisiin siihen nopeasti?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.12 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Olemme edustajan kanssa käyneet paljon keskustelua työttömyyden ratkaisemisesta, ja arvostan teidän osaamistanne. Haluan vakuuttaa kyllä teille, että olemme tehneet laajasti toimenpiteitä työttömyyden nujertamiseksi. Olemme ottaneet käyttöön nimenomaan tämän täsmätyökalun nuorten työllistämiseksi, ja nyt johdollani olemme myös päättäneet, että vuoden alusta tätä seteliä voidaan käyttää myös opiskelijoiden auttamiseen, koska meillä on myös aika paljon opiskelijoita, jotka ovat loppuvaiheessa opintojaan ja he eivät tunnu pääsevän taas sinne työmarkkinoille, siihen ensimmäiseen alan työpaikkaan käsiksi, ja nyt me haluamme pitää huolen siitä, että se jatkossakin on vastaavasti mahdollista.

On myös todettava, että työttömyyden kasvun taustalla on se, että noin puolet työttömyyden kasvusta johtuu siitä, että talous ei ole kasvanut, mutta se koko toinen puoli, joka jää myös oppositiolta monta kertaa sanomatta, johtuu siitä, että henkilöt, jotka ovat olleet jo vailla työtä, ovat aktivoituneet hakemaan työtä, ja se nostaa työttömyyttä. Siellä on myös paljon nuoria, jotka ovat siirtyneet toimeentulotuelta nyt palveluiden ja koulutuksen piiriin. [Puhemies koputtaa] Hyvät edustajat, sehän on hyvä asia, koska meidän täytyy auttaa jokaista nuorta [Puhemies koputtaa] pääsemään eteenpäin, eikö näin?